

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« ЦІНА І ЦІНОУТВОРЕННЯ »

	<u>Фаховий молодший</u> <u>бакалавр</u> <u>071 Облік і оподаткування</u>
Спеціальність	
Освітня програма	<u>«Облік і оподаткування»</u>
Термін викладання	<u>2-й семестр</u>
заняття:	
лекції:	<u>43 години</u>
практичні заняття:	<u>20 годин</u>
Вид дисципліни	<u>вибіркова</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Викладач: Колядюк Віктор Миколайович
Викладач вищої категорії

E-mail: molder1609@gmail.com

1. Анотація до курсу

В умовах ринкової економіки важливого значення набуває процес ціноутворення. Саме ціни визначають структуру випуску продукції, впливають на рух матеріальних потоків, прибутковість будь-якого підприємства, рівень добробуту населення. Правильна методика встановлення цін, розумна цінова політика, послідовна реалізація обґрунтованої цінової стратегії – це необхідні компоненти успішної діяльності будь-якого підприємства, яке працює в ринкових умовах.

2. Мета та завдання курсу

Метою викладання дисципліни “Ціноутворення ” є освоєння теоретичних і методичних основ ціноутворення, а також набуття певного досвіду встановлення цін на продукцію підприємства. Основними завданнями вивчення дисципліни “Ціноутворення ” є розкриття теоретичних засад ціноутворення; методики формування цін та її окремих елементів; сутності методів ринкового ціноутворення; особливостей установа цін на зовнішньому ринку; методологічних підходів до розробки цінової політики та стратегії підприємства; цілей і методів державного регулювання цін та його впливу на економічні процеси.

3. Результати навчання

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність та принципи ціноутворення;
- місце ціноутворення в загальній системі управління підприємством;
- чинне законодавство щодо здійснення ціноутворення;
- зовнішні й внутрішні чинники, що впливають на формування ціни;
- методологію ціноутворення. вміти:
- здійснювати аналіз собівартості продукції;
- формувати цінову стратегію розвитку підприємства;
- володіти методологією та критеріями формування ціни;
- розробляти кошторисну документацію ;
- володіти методами та засобами прийняття управлінських рішень з

ціноутворення в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

вміти:

- формувати ціни на продукцію, товари, роботи, послуги в конкретних ринкових умовах підприємств України;
- виробляти науково обґрунтовану оцінку впливу ціноутворюючих факторів на різні показники виробництва;

- розробляти контрольні заходи по підвищенню ефективності фірм через механізм ціноутворення.

4. Структура курсу

Тема 1. Теоретичні основи ціноутворення Основні теорії ціноутворення.

Теорія трудової вартості, теорія витрат виробництва, теорія трьох чинників, теорія граничної корисності, неокласична теорія. Попит і пропозиція як ціноtvірні чинники. Закон попиту. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги. Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції. Формування цін залежно від типу ринку. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції. Олігополія як чинник ціноутворення. Формування цін в умовах монополії.

Тема 2. Види та функції цін

Система цін. Ціни світового та внутрішнього ринків. Класифікація цін за рівнем свободи. Диференціація цін за галузевою формою продукції. Ціна підприємства і ціна реалізації, їх взаємозв'язок. Класифікація цін за територіальним поширенням. Урахування в цінах витрат з доставки продукції до споживача. Франкування цін на внутрішньому ринку. Довідкові та ціни фактичних угод. Стартові та лімітні ціни. Сезонні ціни. Зв'язок між цінами, що функціонують в економіці. Обліково-інформаційна функція Розподільча функція. Стимулююча і балансуєча функції ціни та їх взаємозв'язок. Функція ціни як засіб раціонального розміщення виробництва.

Тема 3. Склад ціни та формування її елементів

Склад ціни. Обов'язкові та необов'язкові елементи ціни. Структура ціни. Роль витрат у формуванні ціни. Групування витрат за елементами та статтями

калькуляції. Склад собівартості за новими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Методи обліку витрат у ціноутворенні. Суть методу обліку повних витрат та його недоліки. Метод обліку прямих витрат. Маржинальний дохід. Методи визначення в ціні прибутку. Нормативний метод. Граничні та розрахункові нормативи рентабельності. Залишковий метод визначення прибутку в ціні. Формування в ціні товарних податків. Акцизний збір, ставки акцизного збору. Податок на додану вартість і його визначення в ціні. Посередницько-збутові та торговельні надбавки як самостійні елементи ціни. Їх склад та порядок визначення. Умови застосування торгово-посередницьких знижок.

Тема 4. Методи ринкового ціноутворення

Витратні методи ціноутворення. Метод повних витрат. Метод надбавок. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості. Визначення точки беззбитковості аналітичним шляхом. Методи, що спираються на попит. Метод бальної оцінки. Визначення ціни методом прямих витрат та умови ефективності його застосування. Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення. Питома ціна та параметричні індекси якості. Індиферентна ціна. Особливості визначення цін на продукцію виробничо-технічного призначення. Лекція, семінарське заняття [1-4,12] Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття 10 балів До наступного заняття за розкладом Основні положення визначення ціни методом відносної оцінки технічного рівня продукції. Метод тендерного ціноутворення та сфери його застосування

Тема 5. Торгові знижки та надбавки

Суть та види цінових знижок. Надбавка до ціни. . Вплив знижок на фінансовий стан підприємства . Особливості використання цінових знижок і надбавок у деяких галузях народного господарства

Тема 6 Ціноутворення на зовнішньому ринку.

Особливості формування цін на зовнішньому ринку. Світові ціни та їх характеристика. Біржові котирування. Ціни товарних аукціонів. Ціни торгів. Ціни міжнародних контрактів та способи їх фіксації. Врахування в цінах базисних умов поставок. Правила «Інкотермс-2000». Особливості встановлення цін на експортноімпорту продукцію. Визначення експортних цін та врахування в їх складі товарних податків. Індикативні ціни. Формування цін на імпорту продукцію. Визначення митної вартості. Встановлення в цінах ввізного мита, митних зборів та акцизного збору.

Тема 7. Цінова політика підприємства

Цінова політика підприємства та її основні цілі. Необхідність проведення аналізу умов беззбитковості та його завдання. Визначення мінімальної зміни обсягу реалізації за умови зміни самої ціни. Умови досягнення беззбитковості при зміні ціни та змінних витрат. Вплив на беззбитковий приріст реалізації зміни постійних витрат. Графік досягнення беззбитковості продажу при одночасній зміні ціни та постійних витрат. Визначення беззбиткової зміни ціни продажу в умовах пасивного ціноутворення. Цінова стратегія підприємства та її види. Стратегія низьких цін та умови її ефективності. Стратегія високих цін та умови її ефективності. Переваги та недоліки стратегії високих цін. Стратегія нейтрального ціноутворення. Особливості формування цінової стратегії на певні асортиментні групи товарів. Лекція, семінарське заняття [9- 11] Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття 10 балів До наступного заняття за розкладом Визначення співвідношення цін на взаємозамінні товари. Система цінових знижок. Кількісні цінові знижки. Розробка шкали кількісних кумулятивних знижок. Знижки за швидкість платежу, сезонні, дилерські та інші види знижок.

Тема 8. Державна цінова політика та її вплив на економічні процеси

Цінова політика держави та її основні цілі. Необхідність державного регулювання цін. Основні форми втручання держави у процес ціноутворення. Пряме регулювання цін та його методи. Непрямі методи державного регулювання цін. Цілі державного регулювання цін. Регулювання цін на продукцію монопольних утворень. Декларування цін. Система органів ціноутворення, їхні завдання та функції. Контроль за 7 додержанням дисципліни цін. Система органів контролю за цінами. Вплив на економіку втручання держави у процесі ціноутворення шляхом введення фіксованих, або граничних цін. Товарний дефіцит та його вплив на ринкові ціни. Вплив на рівноважну ціну акцизного збору та податку на додану вартість. Розподіл податкового тягаря між виробниками та споживачами продукції. Економічні наслідки запровадження ввізного мита в цінах на імпортовану продукцію.

Тема 9 Біржові ціни

Поняття товарної біржі. Аналіз біржових цін. Біржові котирування. Основні засади формування цін на біржовому товарному ринку. Теоретична крива пропозиції товару на біржовому ринку. Специфіка ціноутворення на біржовому ринку. Інструментарій управління ціновими ризиками на біржовому ринку. Особливості ціноутворення при укладанні різних видів біржових угод.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів фахової передвищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

<i>Рейтингова шкала</i>	<i>Інституційна шкала</i>
5	відмінно
4	добре
3	задовільно
2	незадовільно

Критерії оцінки знань здобувачів освіти:

Оцінка	Критерії оцінки
«2»	З допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та виконує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.
«3»	Без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструктивно-технологічної документації. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок. Які
«4»	Володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання з типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих
«5»	Володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Бездоганно виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим

6.2. Здобувачі фахової передвищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань та результатів контрольних робіт.

Відповідно до навчального плану, здобувачі освіти виконують дві контрольні роботи, які є допуском до складання заліку. Головна мета їх – перевірка самостійної роботи здобувачів освіти в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. Контрольна робота містить у собі 15 тестових завдань, 2 теоретичних та одну задачу. При

розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.

Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих тестів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення здобувачем фахової передвищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати активовану електронну пошту. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на електронну пошту навчального закладу.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5 Відвідування занять

Для здобувачів передвищої фахової освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь у заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач фахової передвищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Длигач А.О. Маркетингова цінова політика: світовий досвід; вітчизняна практика: навч. посібн. / А.О. Длигач. - К.: ВД "Професіонал", 2017. 304с.
2. Дугіна С.І. Маркетингова цінова політика: навч. посібн. / С.І. Дугіна. - К.: КНЕУ, 2019. 393 с.
3. Корінев В.Л. Цінова політика підприємства: Монографія. К.: 19 КНЕУ, 2018. 257 с.
4. Литвиненко Я. В. Сучасна політика ціноутворення: навч. посібн. для студ. вищих навч. закл. / Я.В. Литвиненко. - 2-ге вид. К.: МАУП, 2016. 240 с.
5. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення: навчальний посібник / О.Є. Мазур. К.: "Центр учбової літератури", 2012. 480 с.
6. Прохорова Т.П. Маркетингова цінова політика: навчальний посібник / Т. П. Прохорова; О. В. Гронь. Х.: Вид. ХНЕУ, 2018. 164 с.

7. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика: навч. посібн. / Ю.Г. Тормоса. - К.: КНЕУ, 2001. 122 с.
8. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: навч. посібн. / Л.О. Шкварчук. - 3-те вид. виправл. - К.: Кондор, 2019. 214 с.
9. Мельник, Л. Г. Маркетингова цінова політика [Текст] : навч. посібник / Л. Г. Мельник, Л. В. Старченко, О. І. Карінцева. - Суми : Університетська книга, 2015. 240 с.
10. Литвиненко, Я. В. Маркетингова цінова політика [Текст] : навч. посібник / Я. В. Литвиненко. К. : Знання, 2010. 294 с. 32.
11. Мазур, Олена Євгеніївна. Ринкове ціноутворення [Текст] : навчальний посібник / О. Є. Мазур. Київ : Центр учбової літ., 2012. 480 с.